

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Suriname and the Atlantic World, 1650-1800

Fatah-Black, K.J.

Citation

Fatah-Black, K. J. (2013, October 1). *Suriname and the Atlantic World, 1650-1800*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/21912>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/21912>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/21912> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Fatah-Black, Karwan Jalal

Title: Suriname and the Atlantic World, 1650-1800

Issue Date: 2013-10-01

Samenvatting

Suriname and the Atlantic World is een onderzoek naar de ontwikkeling van Suriname en Paramaribo in relatie tot de Atlantische wereld. Onderzoeken naar Suriname beperkten zich in het verleden veelal tot de directe verbinding tussen kolonie en moederland binnen het wetenschappelijke kader van een centrum-periferie benadering. Door Paramaribo als vertrekpunt van dit onderzoek te nemen en te kijken naar de scheepvaart, migratie en handelsverbindingen die er bestonden wordt echter duidelijk dat er veel uitwisseling plaats had die zich beter als een netwerkstructuur laat beschrijven. Door een dergelijke “cis-Atlantische” benadering te kiezen is duidelijk geworden dat de kolonie al in de eerste decennia van haar bestaan enkel kon overleven door verbindingen op te zetten naar koloniën van concurrerende Europese grootmachten. Zoals in hoofdstuk 1 en 7 wordt getoond bleven deze verbindingen de gehele vroegmoderne tijd van groot belang, al veranderde de aard van deze inter-koloniale contacten wel.

De plantagekolonie was zeer afhankelijk van de aanvoer van producten en migranten van elders uit de regio. Het eerste deel van dit proefschrift bespreekt hoe er een netwerk ontstond tussen Suriname en Barbados, alsmede een aantal Noord-Amerikaanse koloniën. Deze verbindingen waren voor de kolonie van groot belang, zeker toen aanvallen van Inheemsen het voortbestaan van de kolonie bedreigden. In hoofdstuk 2 wordt beschreven hoe de uitruil tussen Barbados en Suriname onder druk kwam te staan toen in de eerste decennia van de achttiende eeuw de Surinaamse suikerproductie flink was toegenomen en men het restproduct van de suikerbereiding, melasse, in de regio wilde afzetten in concurrentie met de gevestigde aanbieders van melasse uit Barbados. Er ontstond een geregelde aanvoer van goederen uit Noord-Amerikaanse havens als Boston, New York, Baltimore en Providence. De directeuren van de Sociëteit van Suriname zagen zich genoodzaakt hun mercantilistische privilege in 1704 op te geven en deze Surinaams – Noord-Amerikaanse handel te gedogen.

Als verbindingspunt tussen de plantages en verschillende Atlantische regio's, maar ook in de rol van bestuurscentrum voor de kolonie, nam het belang van Paramaribo gedurende de achttiende eeuw zienderogen toe. Hoofdstuk 4 bespreekt naast de toenemende centraliteit van de stad ook de grenzen aan deze groei. De stad kende nauwelijks een lokale nijverheids- c.q. industriële ontwikkeling zelfs in de maritieme en aanverwante sectoren. Deze beperking vormde uiteindelijk een rem op de ontwikkeling van de stad.

Hoewel overzeese kolonisatie traditioneel vooral gezien is als een project ter meerdere eer en glorie van de zich ontwikkelende Europese

(natie-)staten, hebben koloniale projecten zich allerminst binnen nationale kaders ontwikkeld. De realiteit van de koloniën was immers dat zij zich vele malen dichterbij de koloniën van de concurrerende staten bevonden dan bij het moederland. Deze dwingende koloniale realiteit maakte het voor kolonisten noodzakelijk om, onder het motto ‘beter een goede buur dan een verre vriend’, verbindingen aan te knopen met naburige vestigingen. Nationale loyaliteit werd bovendien beperkt door de multinationale afkomst van de kolonisten. In koloniën die vielen onder de soevereiniteit van de Staten-Generaal gold dit bij uitstek. Kolonisten, zoals hoofdstuk 5 van dit proefschrift laat zien, waren vaak afkomstig uit zeer verschillende delen van Europa.

De slavenhandel neemt een prominente plaats in in het vormen van de verbindingen tussen Suriname en de rest van het Atlantisch gebied. Niet alleen zorgde deze handel voor de gedwongen migratie van slaafgemaakten uit verschillende Afrikaanse regio's, het betekende ook dat Surinaamse plantages gefinancierd moesten worden met complexe kredietinstrumenten. Hoofdstuk 6 bespreekt hoe de verhypothekering van plantages, en de daarbij behorende reglementen die plantagemanagers dwongen al hun behoeften uit Nederland te betrekken, er onder andere voor zorgde dat de Nederlandse vaart op Suriname terrein won ten opzichte van de niet-Nederlandse vaart.

De slavenhandel was ook een kwetsbare handel door de grote afstanden die schepen aflegden en de felle, soms gewapende, concurrentie tussen Europese staten. Deze kwetsbaarheid werd zichtbaar toen Nederland tijdens de Vierde Nederlands-Engelse Oorlog (1781-1784) haar macht op zee verloor. De invloed van deze nederlaag op de Atlantische verbindingen van Suriname komt aan bod in hoofdstuk 7. Door de Atlantische benadering van Suriname is duidelijk geworden dat er niet simpelweg sprake was van de achteruitgang van de kolonie als gevolg van het zwakker wordende moederland. De snelle opkomst van de Verenigde Staten als zeevarende natie, en de groei van hun markt voor tropische producten, betekende dat Suriname gedeeltelijk op dit succes mee kon liften. In 1789 werd de slavenhandel op Suriname *de facto* opengesteld voor Amerikaanse en Caraïbische slavenschepen, die direct gretig van deze openstelling gebruik maakten.

Dit proefschrift is een experiment in het toepassen van een Atlantische benadering op een geschiedenis die tot nu toe vooral binnen nationale kaders is onderzocht. Met scheepsbewegingen als startpunt, werd al snel duidelijk hoe omvangrijk de niet-Nederlandse vaart op Suriname eigenlijk is geweest. Ook werd duidelijk dat handelaren en kolonisten tussen Suriname en Noord-Amerika manieren vonden om belastingen en beperkingen die door staten en compagnieën vanuit zowel Amsterdam en

Londen werden geheven te ontduiken. Aangezien dit onderzoek goeddeels beperkt is gebleven tot maritieme en handelsaspecten van de Europese kolonisatie van Suriname, blijven nog veel vragen onbeantwoord over de invloed van de niet-Nederlandse Atlantische verbindingen op het sociale en culturele leven in de kolonie.

Curriculum vitae

Karwan Fatah werd geboren in Amsterdam op 17 april 1981. In 2003 voltooide hij zijn opleiding tot geschiedenisleraar aan de Educatieve Faculteit Amsterdam. In 2006 studeerde hij af als Bachelor (BA) geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam en in 2008 als onderzoeksmaster bij de vakgroep Economische en Sociale Geschiedenis van die zelfde universiteit. Gedurende de jaren na zijn opleiding tot geschiedenisleraar werkte hij naast zijn studie als docent aan het Fons Vitae Lyceum te Amsterdam. Vanaf 2008 werkte hij bij het Instituut voor Geschiedenis te Leiden binnen het project Dutch Atlantic Connections aan zijn proefschrift met als promotoren prof. dr. H.J. den Heijer en prof. dr. G.J. Oostindie.